

LATVIJAS REPUBLIKAS PROKURATŪRA

NOZIEDZĪGI IEGŪTU LĪDZEKĻU LEGALIZĀCIJAS NOVĒRŠANAS DIENESTS

Reģ.Nr. 90000022859, Raiņa bulvāri 15, Rīgā, LV-1050
tālr. 6704 4430, fakss 6732 4797, e-pasts: kd@kd.gov.lv

RĪGĀ

24.04.2018. Nr. 1-10/172

Finanšu ministrija
Finanšu un kapitāla tirgus komisija
Latvijas Banka
Valsts ieņēmumu dienests
Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija
Satiksmes ministrija
Latvijas Zvērinātu advokātu padome
Latvijas Zvērinātu notāru padome
Latvijas zvērinātu revidentu asociācija
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs
Latvijas Komercbanku asociācija
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs

Metodiskā vēstule par korupcijas gadījumu raksturīgākajām pazīmēm

Papildus Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas novēršanas dienesta (turpmāk - Kontroles dienests) 18.09.2017. metodiskajai vēstulei Nr.1-10/287 *par legalizācijas un terorisma finansēšanas tipoloģijām*, kurā citu tipoloģiju starpā sniegta informācija arī par noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas tipoloģijām, kas saistītas ar koruptīvām darbībām vai kurās iesaistītas politiski nozīmīgas personas (turpmāk – PNP) vai valsts amatpersonas, Kontroles dienests nosūta sarakstu ar pazīmēm, kas ir raksturīgas koruptīviem darījumiem.

Metodiskās vēstules mērķis ir sniegt “Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma” likuma subjektiem informāciju par pazīmēm, kas var norādīt uz likuma subjektu klientu vai to darījumu partneru iespējamu iesaisti koruptīvās darbībās, lai palīdzētu likuma subjektiem šādus klientus vai darījumus identificēt. Zemāk norādītās pazīmes papildina Kontroles dienesta iepriekš sūtīto informāciju. Turklāt Kontroles dienests uzsver, ka zemāk norādītās pazīmes ir skatāmas tikai kontekstā ar citiem klienta veiktajiem darījumiem un citu klientu raksturojošu vai par klientu pieejamu informāciju. Jebkura no pazīmēm atsevišķi nevar kalpot par pamatu ziņojuma nosūtīšanai Kontroles dienestam.

Ņemot vērā minēto, Kontroles dienests aicina uzraudzības un kontroles institūcijas lemt jautājumu par likuma subjektu iepazīstināšanu ar šo metodisko vēstuli.

Pazīmes¹, kas raksturīgas koruptīviem darījumiem:

1. Čaulu uzņēmumu izmantošana, tostarp uzņēmumu, kas reģistrēti valstīs, kurās ir vienkāršota uzņēmumu reģistrācijas kārtība.
2. Kāda juridiska persona vai juridisks veidojums pastāvīgi uzvar lielākajā daļā līgumslēdzējas iestādes organizētajos konkursos/valsts iepirkumos.

¹ Pazīmju sarakstu sagatavojusi vispasaules finanšu izlūkošanas vienību grupa – *Egmont grupa*

3. Iepirkumu izsludinājusī iestāde izvirza nepamatotas prasības līguma izpildei (darbuuzņēmēja atrašanās vietu ierobežojoši nosacījumi, līguma izpildei nepieciešamo materiālu ierobežojoši nosacījumi, īsi izpildes termiņi utt.).
4. Apakšuzņēmējiem ir kopējs(-i) vadītājs(-i), un/vai tie ir saistīti ar darbuuzņēmēja vadību.
5. Darbuuzņēmējiem, apakšuzņēmējiem vai to darījumu partneriem (valsts līguma izpildes termiņa laikā) ir savstarpēja saikne, piemēram, līdzīga adrese, tālrunis, IP adrese utt.
6. Nesen dibināti uzņēmumi noslēdz apjomīgus līgumus ar valsts sektora institūciju.
7. Kāda juridiska persona vai juridisks veidojums, kas ir valstij piederoša uzņēmuma sadarbības partneris, parasti saņem augstāku samaksu par precēm vai pakalpojumiem, kuru cena parasti ir zemāka (salīdzinot ar parastajām tirgus cenām līdzīgām precēm un pakalpojumiem).
8. Valsts amatpersona vai cita saistīta persona ir iegādājusies kriptovalūtu.
9. Līgumslēdzējas iestādes amatpersonas, tās ģimenes locekļi vai sadarbības partneris valsts līguma izpildes laikā vai tūlīt pēc līguma termiņa beigām veic luksuspreču iegādi, samaksu par augstu izmaksu pakalpojumiem vai saņem cita veida priekšrocības.
10. Darījumā iesaistītie subjekti ir vietējas vai ārvalstu PNP, to ģimenes locekļi vai ar tām cieši saistītas personas, kā tas definēts "Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likumā", un kas saņem un/vai pārskaita liela apjoma, dažādu valūtu naudas summas.
11. PNP vai ar PNP cieši saistītām personām, juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem un bezpeļņas organizācijām, kam ir saikne ar PNP, piederošos kontos veikti darījumi, ko raksturo aizdomīga periodiskuma un apmēra finanšu līdzekļu noguldījumi vai to izņemšana.
12. PNP vai ar PNP cieši saistītām personām, juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem un bezpeļņas organizācijām, kam ir saikne ar PNP, piederošos kontos veikti darījumi, kas paredzēti nekustamā īpašuma iegādei vai augstas vērtības preču vai luksuspreču iegādei, kuros parasti nav norādīta nekāda papildu informācija attiecībā uz konkrēto darījumu un norādīta neskaidra saistībā ar maksājumu norādāmā informācija (piemēram, ar atsauci uz „konsultāciju izmaksām”). Minētā situācija rada caurskatāmības trūkumu attiecībā uz konkrēto darījumu, kā arī apgrūtina finanšu līdzekļu izcelsmes noteikšanu.
13. Augsta līmeņa valsts amatpersonas, jo īpaši tās, kurām ir ietekme valsts sektora līgumu pārvaldībā vai augstas vērtības aktīvu publiskajā iepirkumā, saņem starptautisku elektronisko naudas līdzekļu pārskaitījumus (IFTI) no juridisko un/vai fizisko personu kontiem, kuros minēto līdzekļu kustības apjoms šķiet pārmērīgi augsts.
14. Darījums vai finanšu darbība, kurā iesaistīts(-i) ārvalstnieks(-i), kam nav nekāda nozīmīga saikne (neskaitot finanšu) ar attiecīgā darījuma norises valsti. Minētie ārvalstnieki ir zināmi kā pastāvīgi lobēšanas organizāciju konsultanti vai darbinieki un dažkārt nevēlas izskaidrot sava mantiskā stāvokļa un naudas līdzekļu izcelsmes avotu vai arī sniedz nepietiekamus paskaidrojumus.
15. Finanšu plūsmas, kas ietver sarežģītus finanšu mehānismus un ārvalstu juridiskās personas, kas saistītas ar jurisdikciju, kurā ir labvēlīgs nodokļu režīms, tiek saņemtas citā jurisdikcijā, kurā atrodas konts, kam ir saistība ar PNP vai ar PNP cieši saistītām personām, juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem un bezpeļņas organizācijām, kam ir saikne ar PNP.
16. Mazāk komplicēts tiešs starptautisks pārvedums no ārvalsts Valsts kases, ko veic pie varas esošo politisko partiju līderi par labu uzņēmumam, kas darbojas luksus preču un pakalpojumu jomā.

17. Augstākā līmeņa valsts amatpersonas (vai personas, kas saistītas ar PNP) veikta kustama vai nekustama īpašuma iegāde, ja tā nav balstīta uz izmaksāto atalgojumu.
18. Havalas (*hawala* – neoficiālu naudas pārvedumu pakalpojumi) shēmu pielietošana no PNP vai ar PNP ciešu saistītu personu puses ar mērķi pārvietot naudas līdzekļus uz ārvalstīm.
19. Tiek saņemti naudas līdzekļi kontos, kas pieder fiziskām personām, juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem, kam nav acīmredzama saistība ar PNP, tomēr zināms, ka tās ir PNP vai ar PNP saistītas personas kontrolē (aizsegsabiedrība, fiktīva persona vai juridiska persona, kas dibināta ar mērķi slēpt faktiskās īpašumtiesības), ja finanšu līdzekļi pārskaitīti ar tāda uzņēmuma starpniecību, kas darbojas labvēlīgā nodokļu režīmā. Saistībā ar finanšu līdzekļiem norādīta tāda papildu informācija kā, piemēram, „aizdevumi“, „ieguldījumu nolūkiem“ vai „nekustamā īpašuma iegāde“.
20. Naudas noguldījumi bez loģiska pamatojuma:
  - a. *Kredītkaršu/mājokļa hipotekārā kredīta pieteikumi (pat ja noraidīti) ir vērtīga informācija, kas palīdz noskaidrot valsts ierēdņa faktiskos ienākumus pretstatā tiem līdzekļiem, kas noguldīti to bankas kontos;*
  - b. *Dažādas izcelsmes naudas noguldījumi attiecīgā valsts ierēdņa kontā.*
21. Tūlītējs naudas līdzekļu pārskaitījums no privātpersonas bankas konta uz bankas kontu, kas pieder ar PNP saistītai personai un attiecīgo naudas līdzekļu novirzīšana uz trešo pušu kontiem un, visbeidzot, minēto līdzekļu pārvietošana uz ārvalstīm, kas norāda uz iepriekš minēto kontu izmantošanu kā pagaidu shēmu. Dažas no aprakstītajā ķēdē minētajām personām no šīs summas var atskaitīt procentuālu daļu pirms tās tālākas pārskaitīšanas, kas attiecīgi norāda uz to, ka šīs personas ir saņēmušas atlīdzību par saviem pakalpojumiem.
22. Ienākošie naudas līdzekļi vai elektronisks naudas pārvedums no dažādiem ārējiem avotiem augsta līmeņa amatpersonu kontos, kas vēlāk tiek iztērēti tiešsaistes azartspēļu vietnē – pēc tam redzami ieskaitījumi no tās pašas vietnes vai citām tiešsaistes azartspēļu vietnēm.
23. Bez jebkāda juridiska pamatojuma PNP vai to ģimenes locekļi piedzīvo strauju dzīves līmeņa uzlabošanu tūlīt pēc PNP mandāta termiņa beigām.
24. PNP tuvi ģimenes locekļi tiek iecelti augstākās vadības amatos privātos uzņēmumos, nenodrošinot ieņemamajam amatam nepieciešamo prasību izpildi.
25. Attiecībā uz PNP var tikt izmantoti t.s. „naudas mūļi” ar mērķi maskēt aktīvu faktiskās īpašumtiesības, iesaistot PNP darbiniekus jeb „uzkopējus”, „dārzniekus”, „šoferus”. Parasti šo „naudas mūļu” bankas kontos saņemtie naudas līdzekļi būtiski pārsniedz to likumīgo darba samaksu.
26. Naudas līdzekļu pārskaitījumi no augsta līmeņa valsts amatpersonu vai personām, juridiskām personām vai juridiskiem veidojumiem, kam ir saikne ar PNP, piederošiem bankas kontiem augsta riska ārvalstu objektiem, piemēram, trasta sabiedrībai.
27. Valsts ierēdņi vai to tuvi ģimenes locekļi nodibina juridiskas personas vai juridiskus veidojumus, kuru grāmatvedības dokumenti norāda uz zemes un ēku iegādi lielā apmērā, neskatoties uz citas komerciālas darbības neesamību.
28. Publiski pieejama informācija, kas var būt attiecināma uz konkrēto finanšu darbību, par ko tiek veikta izmeklēšana un pastāv bažas par korupciju.
29. Valsts amatpersona vai saistīta persona ir veikusi liela apmēra skaidras naudas darījumus (piemēram, valūtas maiņa, augstas vērtības preču iegāde skaidrā naudā utt.).

30. Aizdomīga apmēra vai periodiskuma maksājumu darījumi, ko veic augsta līmeņa amatpersonas advokātiem, grāmatvežiem vai citiem profesionālajiem starpniekiem.
31. Salīdzinot ar informāciju, kas iegūta, veicot klienta izpēti, PNP vai ar PNP cieši saistītu personu deklarētais ienākuma avots ir nepatiesi atspoguļots un/vai vērojama nekonsekvence informācijā, kas norādīta viņu mantiskā stāvokļa deklarācijās.

Gadījumā, ja šīs metodiskās vēstules adresātiem vai to uzraugāmajiem likuma subjektiem ir kādi komentāri, ierosinājumi vai papildinājumi saistībā ar iepriekš minētajām pazīmēm, lūdzam vēstules adresātus tos apkopot un nosūtīt Kontroles dienestam.

Ar cieņu

Dienesta priekšnieks:

V. Burkāns